

Tänään

KATSO VIDEO

Toiminnanjohtaja Henri Peltomäki kertoo S-Kiekkon tulevista näkymistä

www.pohjalainen.fi

LÄHETÄ UUTISKUVA

13522

ANNA UUTISVINKKI

Vinkkaa Pohjalaisen toimitusta lähettämällä uutiskuva kuvaviestin tai juttuvinkki tekstiviestinä numeroon 13522. Kirjoita viestin alkuun VINKKI ja sen jälkeen viesti. Viestit ovat maksuttomia. Voit vinkata myös toimitus@pohjalainen.fi tai soittamalla 06 2477 504. Lisätieto: www.pohjalainen.fi/vinkki

Kotimaa näyttäytyy erilaisena Ugandan reissun jälkeen

Kohtaamiset suomalaisten ja ugandalaisten nuorten välillä Planin Smartup Factoryssa Kampalassa jäivät mieleen loppuelämäksi.

EMMA VEKKAJA JA JUTTA SUOMELA KAMPALA

Saavuimme bussilla Kawemben slummin liepeillä sijaitsevaan Smartup factoryyn, jonka pihassa oli vastassa kymmenpäinen hymyilevien ja kohteliaiden ugandalaisnuorten joukko. Kättelyiden ja riemujuotujen säästämänä astelimme sisälle Planin innovaatiokeskukseen, joka tarjoaa yhteiskunnassa heikossa asemassa oleville nuorille mahdollisuuden uuteen alkuun.

-Smartup factory -hankkeen taustalla on ajatus, että innovaatiot, uusien ratkaisujen kehittäminen ja teknologian hyödyntäminen kuuluvat myös köyhille, työttömille ja vähän koulutetuille nuorille kehityksessä, kertoo hankkeesta vastaava Planin teknologia-asiantuntija Mika Väitalo.

Koulutus lisää tietoa ja ymmärrystä. Se on ratkaisu köyhyyden ja nälän poistamiseen, lisää tietoisuutta terveydestä ja hyvinvoinnista ja mahdollistaa kestävän talouden sekä innovaatiot.

-He ovat oman yhteisönsä ja elinympäristönsä asiantuntijoita ja voivat smartup-tyyppisessä toimintatilassa aktiivisesti ratkaista havaitsemiaan ongelmia. Sitä kautta voi syntyä muun muassa yritystoimintaa, uusia hankkeita yhteisöissä ja voimaantumisen kokemuksia.

Smartup factoryssa nuorten ohjaajana toimiva Aminah Nakwungu kertoo saaneensa apua ja tukea Smartup factoryn kautta. Nuoren naisen pitkäaikainen intohimoinen, vaatesuunnittelu ja tekstiilit, kasvoivat kangaskassin ompelimesta uusien vaatekappaleiden suunnitteluun ja oman vaatekaupan avaamiseksi.

-Smartup factory on auttanut minua kehittämään taitojani sekä osaamista yrityksen pyörittämisessä, kertoo Aminah. Hän opettaa uusille nuorille oppimään käsityöaittoja ja toimii esimerkkinä kovasta ja palkitsevasta työstä.

Kahden päivän vierailun aikana nuoret miettivät yhdessä, miten Agenda 2030 -sopimuksen kestävän kehityksen tavoitteita voitaisiin toteuttaa konkreettisesti ruohonjuuritasolla. Väliillä käytiin syömässä Smartup factoryssa oppinsa saaneen naisen perustamassa ravintolassa slummissa ja tutustuttiin paikallisten nuorten elinolosuhteisiin.

Nuoret valitsivat yhteiseksi tavoitteeksi tyttöjen koulutusmahdollisuuksien parantamisen.

-Koulutus lisää tietoa ja ymmärrystä. Se on ratkaisu köyhyyden ja nälän poistamiseen, lisää tietoisuutta terveydestä ja hyvinvoinnista ja mahdollistaa kestävän talouden sekä innovaatiot, perustelivat nuoret yhteistä tavoitetta.

-Koulutuksen tärkeys heijastuu myös elämän muissa osaluissa ja edistää muita Agenda 2030 tavoitteita.

Whose got the ball -leikistä alkoi kehityskumppanuuden rakentaminen Planin Smartup factoryssa Kampalassa Ugandassa. Suomalaiset ja ugandalaiset nuoret ottivat pallon haltuun ja keskustelivat kestävän kehityksen tavoitteista. Yhteiseksi tavoitteeksi otettiin kierrätettävien Smart pad -terveysiteiden valmistaminen. Näin varmistetaan tyttöjen koulukäynti myös kuukautisten aikana Ugandassa. KUVA: MIKA JOKIAHO

Suomalaiset ja Kongon Demokraattisesta tasavallasta paenneet Kampalan kaupunkipakolaisten siivosivat yhdessä tienpätäkää slummissa. Samalla jaettiin tarinoita ja otettiin selville, mikä mieltittiin, mitä kerättyistä muovipulloista voisi valmistaa. Slummin pölyisellä tienpätäkällä keksittiin monta liikeideaa.

Smartup factoryn nuoret ovat alkaneet valmistaa kangaskassia, uudelleenkäytettäviä kuukautissuojia, joiden tarkoituksena on mahdollistaa ugandalaisnuorten koulukäynti myös kuukautisten aikana. Ilman suoja koulukäynti katkeaa joka kuukausi ja tytöt jäävät jälkeen opetuksessa. Suomalaiset nuoret tukevat ugandalaisia tässä tärkeäs-

Suomalaisille nuorille matka Ugandaan oli kasvattava ja todisti, että nuori lukiolainenkin voi vaikuttaa globaaleihin asioihin.

-Suomi näyttääkö köyhyyden näkemisen jälkeen aivan eri tavalla ja aikaisemmin itsetään selvinä pidettyjä asioita osaa nyt arvostaa.

Suomi näyttäytyi köyhyyden näkemisen jälkeen aivan eri tavalla ja aikaisemmin itsetään selvinä pidettyjä asioita osaa nyt arvostaa.

sestään selvinä pidettyjä asioita osaa nyt arvostaa, nuoret pohtivat.

-Vierailun jälkeen ymmärrämme syvemmin esimerkiksi koulutuksen merkityksen.

Katso video
www.pohjalainen.fi
Opiskelijat matkasivat Ugandaan.

”Ugandassa ei tunneta rasismia”

MAIJA YLIKANTOLA KAMPALA

Suomen Pakolaisavun vierailupäivänä kiersimme tutustumassa järjestön toimintaan Kampalan slummeissa. Pääsimme seuraamaan lukutaitokoulutusta, valistuselokuvien tekoa ja istuttaman urbaaneja puutarhoja, joiden tuotteilla kaupunkipakolaisten hankkivat lisätuloja.

-Ugandassa ei tunneta rasismia. Pakolaiset ovat samalla lähtöviivalla ugandalaisien kanssa, sanoo pakolaisyhteisön johtaja Moise Muhombo ja viittilöi kadunpätäkää, jota on tarkoitus siivota yhdessä.

-Siivoamalla haluamme osoittaa olevamme osa yhteiskuntaa.

Ugandalla on pakolaisuudesta vuosikymmenten kokemus. Ugandan pakolais määrää on noussut 1,5 miljoonaan. Suurin osa pakolaisista saapuu Kongon Demokraattisesta tasavallasta maan vaarallisen poliittisen jännitteet takia. Myös Etelä-Sudanista saapuu paljon pakolaisia ja heidän määränsä kasvaa edelleen. Suurin osa pakolaisista asuu leireillä, mutta Kampalassa asuu YK:n pakolaisjärjestön mukaan 100 000 kaupunkipakolaista.

-Ugandassa otetaan itsestään selvyytenä, että maahan tulevien pakolaisten avustaminen kuuluu asiaan, kertoo Suomen Pakolaisavun maajohtaja Tarja Saarela-Kaonga vastaanottaessaan meidät Pakolaiskeskuksen pihassa.

-Yhteisöllisyys ja myös laajat, rajoja ylittävät suku- ja perhesuh-

teet ovat edelleen vahvoja, jolloin sosiaaliseen normiin kuuluu pitää huolta siskoista ja veljistä.

-Työtä on kuitenkin vaikea saada, koska meidän sosiaalinen verkosto on kapea eikä koulutusta ole, koska se maksaa liian paljon, sanoo Muhombo ja miettii, mitä kadulta löydettyistä muovipulloista voisi valmistaa.

Tällä hetkellä Suomen Pakolaisavulla on koulutusohjelmia ja lukutaitoryhmiä menossa kahdeksalla pakolaisasutusalueella sekä Kampalassa. Koulutusryhmiä on vuosittain 300-400.

-Tuemme lukutaito- ja kielio- petusta, koska on tärkeää, että osaa itse lukea, kirjoittaa ja laskea. Nämä taidot takaavat itenäisyyden, avartavat maailmankuvaa ja mahdollistavat uuden oppimisen, sanoo Saarela-Kaonga.

-Lukutaidon lisäksi oppitunneilta kertyy tietoa hygieniasta, sairauksien ehkäisystä, ruokavaliosta, puun istutuksen hyödyistä ja kännyn käyttömisestä. Kaikki tämä opittu parantaa elämänlaatua. Lisäbonuksena tulee kohtunut itsetunto.

Noin puolet pakolaisista on alle 18-vuotiaita. Kaikista haavoittuvaisimmassa asemassa olevia naisia ja lapsia on suurin osa pakolaisista.

-Nuorille järjestetään nuorisajohtajien koulutusta ja opastetaan perustettuja ryhmiä suunnitelmien tekemisessä ja toteutuksessa, jotta he sitä kautta saavat kokemusta päätöksenteosta, johtamisesta, sitkeydestä, neuvotte- luitaidoista ja yrittäjyydestä.

FAKTA

Let's get global -hanke

■ Let's get global -hanke on Vaasan lyseon lukion, Jyväskylän lyseon lukion ja Helsingin kiellilyseon globaalkasvatukseen verkostohanke, jossa kannetaan globaalia vastuuta, rakennetaan kehityskumppanuuksia pohjoisen ja etelän nuorten välillä ja kasvatetaan maailmankansalaisia.

■ Hankkeen aikana tutustutaan Agenda 2030 - kestävän kehityksen sopimukseen ja pohditaan, miten järjestöt, yritykset ja eri alojen asiantuntijat sekä yksittäiset maailmankansalaiset voivat toimia niiden saavuttamiseksi.

■ Ryhmä lukilaisia vieraili tammikuussa Ugandassa Kampalassa, jossa tutustuttiin Plan Internationalin Smartup Factoryn, Suomen Pakolaisavun ja Caring Handsin toimintaan.

Lisätietoa: <https://letsgetglobalblog.wordpress.com/>

Matka takaisin Afrikkaan avasi silmäni

KOMMENTTI

Tulin Ruandasta Suomeen kiintiöpakolaisena 11-vuotiaana vuonna 2010. Kahdeksan vuotta myöhemmin matkustin Ugandaan Vaasan lyseon lukion Let's get global -hankkeen opintoryhmissä. Matka takaisin Afrikkaan oli unohtumaton kokemus. Ugandassa kaikki oli samanlaista kuin Ruandassa, jossa minä kasvoin. Oli ihana nähdä taas auringonlasku, kokea lapsuuden muistot, ruoka, musiikki ja tanssi, jossa koko keho on liikkeessä mukana.

Lapset lauloivat kadunvarsilla muzungu-nimittelylaulua nähdessään meidät. Mieleeni muistui, miten pienenä pakolaisleirin kujilla lauloin tätä samaa laulua ja juoksin valkoisten perässä. Matkalla tapasin ja ystävystyin myös ugandalaisnuorten ja Kongosta (minun oikea kotimaani, jossa en ole koskaan käynyt) tulleiden pakolaisten kanssa. Näin läheltä, miten he elävät köyhää elämää, mutta ovat silti aina iloisia ja valmiita tekemään parhaansa, perustamaan yrityksiä hankkiakseen toimeentulonsa tai tehdäkseen vapaaehtoistyötä auttaakseen muita. Tämä matka takaisin Afrikkaan muistutti, kuinka pitkälle olen tullut. Olen kiittolinen siitä, mitä minulla on, ja yritän aina parhaani.

Opin myös Agenda 2030 -sopimuksen kestävän kehityksen periaatteita. En enää hanki asioita, joita en tarvitse. Opin, että muutakseen maailmaa ei tarvitse tehdä suuria asioita. Eikä aina tarvitse mennä Afrikkaan asti. Opin, että järjestöjen, kuten Planin, Suomen Pakolaisavun ja Caring Handsin, kautta voi auttaa.

Takaisin Suomeen palattua hain ensimmäiseksi Suomen kansalaisuutta. Matkalla minulla oli mukana vielä pakolaisen vihreä passi, minkä vuoksi jouduin usein rajalla selittämään asioita ja kulkemaan eri jonossa kuin muut ryhmän jäsenet. Se muistutti minua maailman eriarvoisuudesta. Paljon on vielä tehtävää. Nyt luen kevään ylioppilas-kirjoituksini.

Grace Kabuka
Abiturientti
Vaasan lyseon lukio

